Hetedik évfolyam. 276. szám. Kolozsvár, csütörtök, december 2. 1886.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belközéputcza 21. szám. (Postaépület) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK" ELŐFIZETÉSI DIJA:
Vidékre postán, vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt. || Negyedévre . . . . 4 frt.
Félévre . . . . . 8 frt. || Egy hóra helyben . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepeket követő napokon.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép utcza 33. szám.

A HIRDETESI DIJAK
alku utján állapittatnak meg. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr.
Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt nyujt kiadó-hivatal.
Nyilttéri czikkek
gármond sora után 20 kr. fizetendő.

Az „Ellenzék" perselye.

(1886. április óta.)

Az erdélyi Kulturegyletnek:

Kovács Gábor mérnök adománya Segesvárról (lásd levelét mai számunkban) . .	50. frt — kr.
A krajczárokból (lásd mai nyugtánkat)	4 frt 65 kr.
Összeg:	54. frt 65 kr.
Ehez adva az eddigi kimutatást	1705 frt 67 kr.
Együtt:	1760. frt 32 kr.

Militárizmus.

Sokszor jut eszembe: milyen boldogok lehetnénk mi mint állam, mint ország, mint nemzet — ha fölismernők valódi helyzetünket, ha megkövetelnők függetlenségünket, ha öntudatosan követnénk egy nemzeti politikát s a nagyhatalmi állás nagyzolási kóbortját mellőzve, elfoglalnók azt a szerény helyet az európai közjogban, mely minket erőnknél, számunknál, kiterjedésünknél, műveltségünknél fogva megillet.

Sweicz, Belgium, Dánia és a többi megélnek a maguk lábán és nem játszák a nagyhatalmasdit. Igen ám, csakhogy nincsen a nyakukban a muszka, lelik rá közösügyes bölcseséggel. Nem ismerek ennél léhább frázist. Hát Szerbiának, hát Romániának, hát Montenegrónak, hát Bulgáriának nincsen a muszka a nyakában? Sokkal inkább, mint nekünk. Az orosz hatalom nyugati terjeszkedésének meggátlása európai érdek. Ez oly tan, melyet minden államférfi vall, minden ország elfogad, minden nemzet magáénak mond. A ki e tant megdönteni akarja, szemben találja magát egész nyugot Európával ide értve a Britt szigetcsoportot is. Aztán Andrássy mondta, már pedig ő providentiális férfiunak van kikiáltva, hogy Oroszországnak nem érdeke az a sokat vitatott terjeszkedés. S miután Oroszország nem függ bécsi generálisoktól, ennélfogva azt cselekszi a mit érdekében jónak lát Tehát fogadjuk el az Andrássy elméletét: Oroszország nem terjeszkedhetik nyugat felé; tehát Oroszország ránk nézve nem veszélyes; tehát a muszkától való félelem csak a oroszorkányoktól való félelem értékével bír. Két okból nem félhetünk a muszkától: mivel Európa nem engedi a tovább terjeszkedést nyugat felé, s mivel Oroszországnak nincs érdeke nyugat felé terjeszkedni.

Igy lévén a dolog, pedig egyfelől az europai diplomatia, másfelől az Andrássy elmélete biztosit arról, hogy igy van: magyarázza meg nekünk valaki, hogy a monarchia miért költ évenként 120 milliónál többet fegyveres erejére? A béke politikáját követjük, jó egyetértésben vagyunk minden hatalommal, senki sem fenyeget és senkit sem fenyegetünk — miért kell mégis terheinket egy mindent fölemésztő hadsereg fentartása miatt szaporitanunk évről évre?

Sok nagy szerencsétlenség között, legnagyobb szerencsétlenségünk a militarizmus. Azt is Andrássy mondta és a delegacció külügyi bizottságában senki sem botránkozott meg benne, hogy mi katonai állam vagyunk. Gyönyörű vivmány az ujabb alkotmányos élet 20-ik évében. Katonai állam. Olvassa el Andrássy a saját beszédjét, mit 1861-ben tartott. Mi volt a legfőbb kifogás a Bachrendszer ellen? Az hogy megteremtették itt a katonaság és a bürokráczia államát. Minden magyar ember szive azért vert, hogy megszabaduljunk az önkénynek és pazarlásnak e két tényezőjétől. Szurony és rubrika — e két jelszótól borsodzott Magyarország háta. És ime fenntartjuk, ápoljuk, gyarapitjuk mindakettőt Katonáink száma meg van triplázva, hivatalnokaink száma meg van duplázva. Van mivel dicsekedjünk.

Flamarion Camille, a ki pedig tud valamit a számokhoz, kimutatta Europa tönkrejutását. Az okot a militárizmusban találta meg. Kimondhatatlan az a mennyiség, a mit Európa összes államadósságai kitesznek. E képtelen összeget, e több százezer milliót a militárizmus növelte ennyire. Még kimondhatatlanabb az a mennyiség, mit a militarizmus révén elveszit a közgazdaság. A legjobb és legegészségesebb munka erő van lekötve általa. Vegyük ehez a szellemet, melyet a katonai feltétlen disciplina európaszerte megteremt. Ne felejtsük, hogy a római világuralom a legiók miatt zökkent ki egyensulyából. Ne feledjük, hogy Macedoniát, Persiát, Tatárországot, a franczia szabadságot az a tény buktatta meg, hogy irányadói a fegyverre támaszkodtak.

Katonai állam. Könnyebb ezt festett fürtökkel kimondani, mint annak terheit és szellemét elviselni. E szó annyit je ent, hogy az állami lét czélja a kaszárnya, a magazin, a fegyvertár, az ágyutelep, a reitschul, a panganét, a sorakozás, a puczolás, a massirozás, a munkaerő henyéltetése, a szabad gondolat elfojtása, a szabad szó megfékezése, a szabad mozgás megakadályozása, a kulturális czélok elhanyagolása, a földmivelés megrontása, az ipar összezsugoritása, és a fejlődés megsemmisitése.

Tegyen mellettem tanubizonyságot Trefort miniszter. Mondja meg, hogy hány középiskola kért állami segélyt, hány tanitó nem kap fizetést az államtól, hány állami iskola ügyében folytatott és szakitott meg tárgyalásokat, hány vidék várja erkölcsi és nemzetiségi megváltását azon iskoláktól, melyek a militárizmus miatt vagy nem léteznek vagy el vannak hagyatva? Tegyen tanuságot Széchenyi miniszter, hogy miként kell elhanyagolni a bányaipart, a gazdasági egyletek segélyezését, a mintaintézetek felállitását, az állattenyésztés emelését, az erdők kitünő kezelését és értékesitését, az ipartelepek gyámolitását — csak azért, hogy mindent a militarizmus emésszen föl. Tegyen tanuságot a közlekedési miniszter, hogy hány vasutvonal vár a kiépitésre, minő terheket ró a népre a közmunka és annak váltsága, hány folyó vár szabályozásra?

De hát, mi nagyhatalom vagyunk. Lucus a non lucendo. Nagyhatalom, nagy hatalom nélkül. Kicsoda fél tőlünk? Kit állitunk meg törekvéseiben? Megfékeztük-e a rosz szomszédot? Érvényesitettük-e nemzetközileg gazdasági érdekeinkeit? Megzaboláztuk-e nemzetiségeink extravargans hajlamait? Mert Poroszország is katonai állam. De legalább vasmarka van kifelé, legalább tiszteletben áll czimere és zászlója mindenütt, legalább tud nemzeti politikát folytatni Elszászban, Lotharingiában, Posenben és Sileziában. Teremt gyarmatokat. De mi?

Mi fölfedezzük a Ferencz József földet!

Zongor.

Politikai hirek.

A képviselőház az idén már nem fog semmi érdemleges munkát végezhetni. A pénzügyi bizottság ugyanis az 1887. évi költségvetést még nem tárgyalhatta le s igy az csak 1887. januárban kerülhet a képviselőház elé, mely a karácsonyi ünnepi szünet előtt épen ezért csak jelentéktelenebb ügyekkel foglalkozhatik.

A kiegyezési ügyekben *Tisza* Kálmán miniszterelnök gróf *Taaffe* miniszterelnökkel budapesti tartozkodása alatt ismételten beható megbeszélést tartott. Ezen értekezletek csupán a mindkét fél kvóta-regnikoláris küldöttségének eljárása ügyében eredményeztek megegyezést s ennek értelmében a magyar kvóta-küldöttség dec. 4 én Budapesten az osztrák kvóta-küldöttség ugyanaz nap Bécsben fog megalakulni; e küldöttségek tulajdonképeni tanácskozásai azonban csak januárban veszik kezdetüket. A *nyers-petróleumvám* kérdése még mindig vitás; a magyar kormánynak erre vonatkozó legutóbbi javaslataira az osztrák kormány még eddig érdemlegesen nem is felelt.

Háboru jel. Berlinből jelentik, hogy Vilmos császár hétfőn ünnepélyesen fogadta a birodalmi gyülés tagjait, amikor is a császár természetesen szóba ereszkedett egyes képviselőkkel. Ez alkalommal a császár épen nem valami nagy határozottsággal szólt a béke fentartásáról, hanem azt mondá, hogy van némi, habár szerény remény arra, hogy a béke fentartassék. — E mellett ismételve hangsulyozta a helyzet igen komoly voltát s kijelentá, hogy teljes erővel kivánja a katonai előterjesztések mielőbbi elintézését. Ezeknek tudvalevőleg az a czéljok, hogy a német hadsereg létszáma fölemeltessék.

Az orosz kormány föltétlenül ragaszkodik a mingréliai herczeg jelöltségéhez, s az ujabb hirek szerint azon esetre, ha a mostani nagy szobranye a herczeget megválasztaná, kész az aktust s vele a szobranye törvényességét elismerni. Ha e hir igaz, első sorban a bolgároktól függ a mostani bonyodalom békés elintézése, mert végre egyedül azért, ki legyen a bolgár fejedelem, egyik nagyhatalom sem fogna háborut kezdeni. Ha tehát a bolgárok teljesitenék Oroszország e kivánságát s viszont Pétervárott szintén az eddiginél mérsékeltebb és eszélyesebb magatartást követnének, a mostani helyzet, melyet mindenfelől igen feszültnek mondanak, megnyugtatóbb alakot öltheine.

A delegácziók berekesztése.

Tegnap (szerdán) tartotta a magyar és osztrák delegácció utolsó ülését. S ezzel az idénre elvégezték e fióka-országgyülések feladatukat, ami csak abban áll, hogy visszavonhatatlanul megszavazzák mindazt, a mit a közösügyek feneketlen hordója elnyelni képes.

A tegnapi (utolsó) ülés egyetlen tárgya a szentesitett határozatok kihirdetése. Eközben természetesen megujultak a szokásos komlimentek, ami már a delegácziókonak, ezeknek a császári királyi bizottságoknak, szinte hagyományává lett. *Tisza Lajos* gróf, a delegácció elnöke köszönetet mondott a közös kormánynak a „szives" felvilágositásokért, amiket a külügyekben adott; ellenben *Szögyény-Marich* László, külügyminiszteri osztályfőnök megköszönte a közös miniszterek és az uralkodó nevében a delegatus urak bőkezüségét, előzékenységét és bizalmát.

S ezzel vége az alkotmányos komediának. A közös miniszterek hazamentek Bécsbe, hogy *Bylandt-Reith* kezdje el az *ismétlő* fegyverek gyártását, *Kállay* épitsen vasutat a jó bosnyákoknak és *Kálnoky* folytassa az ő álmos külügyi politikáját, mi mellett a muszka czár el is lophatja Bulgáriát, — legfennebb, ha a bolgárok nem engedik magokat ellopatni.

A magyar delegácció fenn emlitett utolsó üléséről ime ez a tudósitásunk:

Az ülésen elnökölt *Tisza* Lajos gróf, ki először is bejelenti, hogy az orsz. bizottság hozott határozatai legfelső jóváhagyás végett ő Felségéhez felterjesztettek.

Szögyényi-Marich László külügyminiszteri osztályfőnök: T. orsz. bizottság! A közös pénzügyminiszter ur rögtön beállott gyöngélkedése következtében a mai ülésen meg nem jelenhetvén, a közös külügyminiszter ur engem bizott meg, hogy a t. orsz. bizottságnak jelentsem, hogy ő császári és apostoli királyi felsége a közösügyek tárgyalására kiküldött orsz. bizottság által a lefolyt ülésszak alatt hozott határozatokat legkegyelmesebben megerősiteni és jóváhagyni méltóztatott.

A közös kormány nevében van szerencsém ezen határozatokat a t. orsz. bizottságnak kihirdetés végett tisztelettelje sen átadni. Nekem jutott ez alkalommal a szerencse ő felségének parancsából és az ő nevében a t. orsz. bizottságnak ugy a tanácskozások folyama alatt tanusitott higgadtságáért, és tárgyalásáért, mint a határozatokban nyilvánuló áldozatkészségéért legfelsőbb elismerést és őszinte köszönetet nyilvánitani.

Az országos bizottság a közös kormány iránt a lefolyt ülésszak alatt annyi bizalmat és szivélyes előzékenységet tanusitott, hogy ezáltal azt a legőszintébb hálára kötelezte. A közös kormány megbizásából kérem a t, orsz. bizottságot. hogy a közös kormánynak legőszintébb köszönetét szivesen fogádni méltóztassék.

A közös kormány megbizottjának köszönete után Tisza Lajos gróf, mint elnök kihirdeti a delegácció időközben királyilag helybenhagyott határozatait; azután pedig igy szól:

E szerint a legmagassabb jóváhagyással ellátott bizottsági határozatok ki vannak hirdetve és ezzel az 1886. évre a közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság, teendőit ezuttal befejezte.

Mielőtt az utolsó ülést bezárnám kötelességemnek tartom innen az elnöki székből constatálni, hogy az ez évi országos bizottsági tárgyalásokból világosan kitünik miszerint;

1-ör A monarchiának a külhatalmakhoz viszonyát és a keleten fentartandó állását valamint az e végből folytatott politikai irányát illetőleg a monarchia 2 államának országos bizottságai között teljes nézetegység létezik.

2-or. Hogy a nemzetközi békét mind kettő oly értékes kincsnek tartja melynek megőrzésére a legnagyobb sulyt fekteti.

3 szor. Hogy a monarchia hatalmi állásának, tekintélyének, befolyásának és népei érdekeinek megóvását azonban még annál is értékesebb kincsnek tekinti — és ezeknek bármi czélból való koczkáztatásában megnyugodni nem tudna, — mert épp ezek érvényesitésében hiszi az állandó és gyümölcsöző béke eszközeit és biztositékát feltalálhatni.

A megelőző években nem forgott fel annak szüksége, hogy ezen nézetek ily mérvben kidomborodjanak. A jelenlegi komoly helyzet tette kötelességükké az orszá-

---

AZ „ELLENZÉK" TÁRCZAJA

1886. December 2.

Tudományos apróságok.

(Meleg és tiszta levegő. — Villamos világitás. — A lát-távol. — Delejezés táviratilag.)

Hogyan szivhatnánk tiszta és hideg levegőt, a nélkül, hogy faznánk? Ezen rég fontatott és egészségtani szempontból igen nagy fontosságu kérdést igen eredetileg oldotta meg és alkalmazta M. Ch. Somasco, mérnök, a következő módon:

Épitett egy házat, melynek 55 centimeter vastagságu falai között egy üreg van, a külső fal ugyanis 22 centimeter, a belső pedig 11 centimeter vastag közbül tehát egy 22 centimeternyi üresség. A külső falon ugy veszi körül a házat, mintha az egy szekolatban volna. A két fal között levő folyosóban van elhelyezve a melegviz-vezető berendezés. Megjegyzendő, hogy a fal fundamentum része tömör, s a folyosó csak a padló szinében kezdődik. A légjárást Somasco mérnök úgy szabályozta, hogy a belső falon apró nyilásokat hagyott, közvetlen a padló mellett; viszont a külső falon is nyilásokat hagyott az eszterhéj alján. Igy a közlekedés a belső és külső levegő között állandó.

A külső levegő behat az üregbe, megmelegedik és betölti a falak üregeit. Az 1885—86-iki tél alatt a légmérséklet 45—50 foknyi ingadozást, azaz eltérést mutatott. A leirt falnak hőmérséke annak belső oldalán a földszinten 30—36 fok között váltakozott, — és hanyatlott minden emelettel fennebb 3 fokot. Az első emeleten például a hőmérő 32 fokot mutatott akkor, mikor a földszinten 35 fok volt. Akármilyen is lett legyen a külső hőmérséklet változása, a legnagyobb eltérés 6 foknál több nem volt.

Ezt konstatálták ezen házban; és daczára a környezet és talaj szerfeletti nedvességének, a lakás belseje olyan száraz volt, hogy sok részébe nagyszámu növényt kellett vinni. Ezen uj házban az ablakokat angol divat szerint nyitva kell tartani. A külső levegő bejön, és a rendes, közönséges kályhákon kimegy; melyeket kivételes nagy hideg esetére állitottak fel. És daczára, hogy ez a levegő egészen hidegen jön be, a ház legkülönbözőbb részeiben felállitott hőmérő még sem mutatott sohasem kevesebbet csukott ablak mellett 14, és nyitott ablak mellett 8 foknál. Somasco sohasem szokott ezen házban tüzet csináltatni, s csak egyetlen egyszer fordult elő az az eset, hogy egy kis tüzre szükség volt az ebédlő szobában, melynek két igen nagy ablaka van. Az ablakokat a lefekvés idejéig rendesen nyitva tartják — egyszer azonban a nagy hidegtől a falak kihültek, s szükség volt egy kis tüzre.

Legvilágosabban és legérthetőbben a kisérlet és a tapasztalat győzne meg ennek rendkivüli előnyeiről, és bizonyára nem lenne koczkára tett pénz az, a mit egy ilyen módon épitendő házra forditanánk. A feladat az: ugyfűteni, hogy az az egészségnek ártalmára ne legyen, még nem sikerült teljesen megfejteni, de mégis buzditni és bátoritni kell az olyan kisérleteket, melyeknek czélja meleget és tiszta tevegőt adni egyszerre. Az eszme, a kiindulási pont különben jó, hideg levegő egy meleg szobában, és ezt a rendszert már sokan alkalmazzák is. Angol- és Németországban sok helyt pláne egész éjen át nyitva hagyják az ablakokat, a mi egy kissé vakmerő dolog. Mit lehessen azonban felelni azoknak, akik azt állitják, hogy mióta igy tesznek, sokkal egészségesebbek és általában jobban érzik magukat? Ne tulozzunk semmit, hanem igyekezzünk megjavitni szobáink levegőjét, különösen télben, midőn a házak légköre teljesen meg van mérgezve a gázcsövek, lámpák, stb. kigőzölgése által.

*

A villamosságnak számos a közéletben is igen hasznos alkalmazása között egy a legujabbak és legelmésebbek közül az, melynek czélja egyetlen lak, vagy házrész megvilágitása. A szerkezet — melyet a feltaláló „l'allumeur — extincteur"-nek nevez, alkalmazása a következő:

Vegyünk fel egy házat, vagy lakrészt, melynek egyes részei egymással összeköttetésben állanak, és a melynek mindenik része fől van szerelve a kérdéses készülékkel, ebben a házban a következő előnyöket élvezhetnők: 1. meggyujthatnánk, vagy kioltathatnánk tetszés szerint egy a ház bármely részében elhelyezett lámpát a távolból; 2. meggyujthatnánk szintén a távolból egy lámpát egy oly lakrészben, a hová épen menni szándékunkban van, és ugyanilyen módon kioltathatnánk egy másikat egy oly lakrészben, melyet épen elhagytunk. Tegyük fel, hogy egy ház ilyen villamos készülékkel fel van szerelve; ha hazajön egy lakó későn éjjel megnyom egy gombot a lépcsőházban vagy előszobában, és meggyul egy lámpa előtte, megvilágitva a lépcsőt; fölmegy, megnyom egy másik gombot az a lámpa kialszik és meggyul a következő lépcsőfordulónál egy másik, és igy tovább. Éjjel világosságot akarunk: egyszerüen megnyomunk egy gombot, és rögtön kigyul egy villany-lámpa, s megnyomunk egy másikat, s kialszik megint. Nagyon ügyes szerkezet, s könnyen elhelyezhető; megszerzésére csupán egy pár villanydrót, egy elkülönitett szobácska és nevetségesen csekély pénzösszeg szükségeltetik.

Páris annyira hin csatornahálózatára, hogy legujabban még a földalatti utczákat is villanyos fénnyel fogják világitani. Szintén most forog kérdésben a vagyonoknak villamosság által való vonattatása és villamosság által való világitása is.

*

Mennyire, milyen messze képes az ember ellátni tiszta időben?

A távoli tárgyak láthatósága nagyon változó a meteorologiai állás és a tárgy minősége szerint. Midőn nagy tömegekről van szó, a szem ellát több mint 200 kilometernyi távolságra. Whymper grönlandi expedicziójában 160 kilometernyi távolságra látott hegyeket. Sumatrában a Räiserspik több mint 180 kilometernyire látható. Egy angol Olaszországban utazván, állitólag meg tudta különböztetni, Flórencz és Bologna között, a schweiczi Alpokat, körülbelől 320 kilómeternyi távolból. A közép látó-távolságot nagyitás nékül körülbelől 200 kilómeterre becsülhetjük.

Lyonból pompásan meg lehet különböztetni tiszta időben a ködös Alpokat és a Mont-Blancot, a mi körülbelől 160 kilómeternyi távolság. A legtávolabbi pont, a honnan még kivehetők az Alpok legmagasabb csúcsai, Francziaországban a „Langres" nevü fennsik; ez 260 kilómeternyi distanczia. A Dore hegy kalauzai azt állitják, hogy látják az Alpokat a Sancy legmagasabb csucsáról, 310 kilómeternyi távolságról; itt már szükséges lenne az ellenőrzés és a vigyázat, mert ezeket a hóval fedett tetőket igen könnyen össze lehet téveszteni bizonyos „cumuli-"nak nevezett felhőkkel.

Feltünően tiszta a levegő télen a felsőbb régiókban, midőn a hó egyformán betakarja a hegyet és a völgyet egész 900—1200 meter magasságig. M. Thury maga alatt egy egész hótengerrel, a Dôle csucsán (1678 meter) január hávában, egész sereg hegytetőt látott kereken: a Telvouxtól (4000 meter magas) egész a Santis (2504 meter) csúcsáig, mely nagyon szépen vált ki a sötét égboltból, — 257 kilómeternyi távolságból. Látótehetsége több mint 360 kilómetert ölelt fel, az Alpok lánczolatának legmagasabb tetőit.

A milanói domtól a Mont-Blanc öszes csúcsai látszanak; a corsicai hegységek napkelentekor sokszor látszanak Nizzában, 200 kilómeternyi távolságra, még pedig annyi-

gos bizottságoknak, hogy magukat a lehető részletességgel, alaposan tájékozva, a monarchia külügyi viszonyait illetőleg — és pedig mintegy concret esetekre vonatkozva — mint küldöik felfogásának tolmácsai — határozott állást foglaljanak.

Nagyban megkönnyitette a föladatot azon előzékeny nyiltság — melylyel az országos bizottság a közös külügyminiszterium vezetője részéről találkozott — a kinek is ezért a bizottság köszönetét kifejezni kedves kötelességének ismerem, de ki kell hogy ezt fejezzem a közös kormány minden tagjával szemben. Csakis az ő fáradságot nem ismerő, minden irányban tájékoztató közreműködésük mellett vált lehetővé, hogy a bizottság, munkáját teljes tárgyismerettel és a teendők fontosságát tekintve ily aránylag rövid idő alatt befejezhette.

Midőn végül a magam részéről köszönetet mondanék ugy nagyrabecsült tiszttársaimnak, mint a bizottság tisztelt tagjainak, irányomban tanusitott támogatásukért és elnézésükért, kifejezést kell adnom azon meggyőződésemnek, mely szerint, hogy ha azokat, kik a bizottság tárgyalásaitól — a nélkül, hogy a kérdések érdemébe bocsátkoznának, csak általánosságban azt várnák, hogy azok eredménye minden körülmény közt a költségelőirányzatnak több-kevesebb millióval való leszállitása legyen — munkálkodásunk nem fogja is kielégiteni; azok, kik a monarchia s ahban a magyar állam érdekeivel behatóan foglalkoznak, és az albizottsági tárgyalásokat is figyelemmel kisérték — mi ez idén az alapos és terjedelmes közlések folytán tetemesen megkönnyittetett — bizonyára nem fogják megvonni az országos bizottságtól azon elismerést, hogy ha ezuttal nem eszközölhetett megtakaritásokat s az eléje terjesztett költségelőirányzatokban foglalt tételeket megszavazta, tette ezt mindannyiszor csak azután, miután az illető tételnek elodázhatlan szükségességéről — gyakran hosszas tárgyalás folyamán meggyőződött.

És mi azon öntudattal hagyjuk el helyeinket, hogy mig a közérdek parancsolta kényszer nélkül egyetlen összeget sem szavaztunk meg, mely ujabb terhet róna az annyi irányban igénybe vett nemzetre, addig másfelől a jelen komoly pillanatban megtettünk mindent, mi hatáskörünkbe tartozott arra, hogy a trón, a monarchia a nemzet tekintélye és érdekei csorbát ne szenvedjenek.

Boldogulni csak az az állam képes, a melyben egyfelől a fejedelem a nemzet nemes törekvéseit méltányolja, érdekeit szivén viseli, másfelől a nemzet fejedelmét megérti és népei boldogitására irányzott tevékenységében neki segédkezet nyujt. A magyar nemzet megérti fejedelmét. Tartsa meg őt az egek ura számunkra sokáig és a monarchia boldogulni fog. Éljen a király!

Végül *Schlauch* Lőrincz szathmári püspök mondott köszönetet az elnöknek, a jegyzőknek, az albizottságok elnökeinek és előadóinak. Ezzel elnök az ülést berekesztette.

A pénzügyi bizottságból.

A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnap (szerdán) megkezdette tárgyalásait a hozzá utasitott pénzügyi kérdésekben.

Az ülésen elnökölt *Zsigmondi* Vilmos. (Már ő lett a kormánypárt legnagyobb pénzügyi tekintélye!) A bizottság ezuttal három pénzügyi törvényjavaslatot vett tárgyalás alá.

Az első volt: az indemnitiről szóló. Miután ugyanis az 1887-i költségvetést a Képviselőház még (a delegációk tárgyalásai miatt nem tarthatván ülést) nem tárgyalhatta le: a kormány felhatalmazást kért, hogy 1887. első három hónapja alatt (Január-Márczius) az ország jövedelmeit és kiadásait a folyó évi költségvetéshez képest megtehesse.

Ez az ugynevezett indemniti-törvény.

Első szól a javaslathoz *Helfy* Ignácz, ki belátja, hogy a költségvetésből ez évben már nem lehet törvény, de miután ezen indemnitik már nagyon gyakran ismétlődnek, szóló kivánatosnak tartaná a pénzügyi év átváltoztatását, hogy a budget a maga idején elkészülhessen.

Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter megengedi, hogy a jelen beosztásnak vannak hátrányai, de más beosztas mellett sem lennének azok elkerülhetők. A pénzügyi év megváltoztatása iránt folytak már tárgyalások, de szóló azon meggyőződésre jutott, hogy a pénzügyi év kezdetének julius 1-ére tétele még több inkonvenienczával járna. Szóló szerint az volna előnyös, ha a delegáczió ülésszaka ismét visszatétetnék őszről tavaszra.

Warhmann Mór megjegyzi hogy annyi tényezőt kellene itt tekintetbe venni s a változtatás oly sok nehézséggel járna, hogy nem lenne czélszerü e kérdésben határozatot hozni. Az orvoslást szóló is a delegáczió ülésszakának tavaszra áthelyezésében találja.

Horánszky Nándor kijelenti, hogy a pénzügyi helyzet válságos volta s az, hogy a kibontakozás utjai a miniszter expozéjában nem jelöltettek meg, fokozván szóló bizalmatlanságát: nem szavazhatja meg a jelen törvényjavaslatot.

Persze a bizottság kormánypárti többsége nem hallgatott sem Helfy czélszerü javaslatára, sem Horánszky bizalmatlansagára, hanem megszavazta az indemnitit. Igy megy ez már épen 11 év óta, a mikor Tiszáék elkezdették a pénzügyi rendezést.

Ezután tárgyalás alá vette a bizottság a jelzálogkölcsönök átváltoztatásánál adandó bélyeg- és illeték-kedvezményekről szóló 1881 évi 70. tczikk meghosszabbitásáról (1889 ig) szóló törvényjavaslatot s azt az ellenzéki tagok hozzájárulásával, Rakovszky, Szapáry Gy. gróf és Horánszky felszólalásai után, egyhangulag elfogadta.

Végül tárgyalás alá vétetett a volt magyar és a horvát-szlavon határőrvidéki részekben fennálló külön adók megszüntetéséről s az ugyanott még érvényben nem levő adótörvények életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat.

Hegedüs Sándor előadó kifejti, hogy e javaslat náluuk fennálló adótörvényeknek a határőrvidéki részekre kiterjesztését czélozza, a szegényebb osztálynak ráránézve bizonyos átmeneti kedvezményekkel.

Andrássy Manó gr. a felső határőrvidéki szegény lakosságra nézve éppen annyira indokoltnak tartaná az ily kedvezményeket.

Dániel Ernő a határőrvidék polgárrositásának természetes következményeit látván a törvényjavaslatban, elfogadja azt.

Králitz Béla a házközösségi intézményben látja a kivételes kedvezmények indokát, a felső határőrvidéken pedig ezen intézmény nem létezik.

Láng Lajos szerint is itt nem uj kedvezmények adatnak, sőt az eddigi kedvezmények egy része megszünik és a javaslat egy lépést képez az egyenlősités felé.

Horánszky Nándor szerint általános adóreform esetében megfontolást érdemelne Andrássy gróf inditványa, de itt nem arról van szó, hanem a kivételes helyzet megszüntetéséről s szóló csak helyesnek találja, hogy ez kellő mértékkel történik.

Wahrmann Mór szintén helyesnek tartja, hogy adótörvényeink sulya nem alkalmaztatik mereven egyszerre az illető vidékekre, hanem bizonyos átmeneti intézkedesek történnek.

A bizottság ezek után átalánosságban és néhány szerkezeti módositással reszleteiben is elfogadta a törvényjavaslatot.

A bizottságnak mindhárom törvényjavaslatra vonatkozó jelentéseit *Hegedüs* előadó holnap a ház elé fogja terjeszteni.

E. M. K. E.

Szolnok-Dobokamegyei női-választmányának névsora.

Dr. Almay Ferenczné, Anka Péterné, Bruszt Ignáczné, Brandt Victorné, Bovánkovics Gyuláné, Bárány Lukácsné, Bárány Terka, Biró Antalné, Benkő Jánosné, Balás Máténé, Burkhárdt Etelka, Bisztrai Károlyné, Bátki Mari, Betegh Kelemenné, Bodó Györgyné, Boross Józsefné, Bodor Bertalanné, Berde Sándorné, Biró Istvánné, Biró Józsefné, Bartalis Miklósné, Bartha Istvánné, Budai Mihályné, Bokros Lajosné, Bányai Károlyné, Bárdi Károlyné, Besenczki Antalné, Bárdi Zsigmondné, Bethlen Sándorné gróf, Bethlen Karolina gróf, Biró Gyuláné. Bórnemisza Károlyné báró, Bethlen Aurélné gróf, Bethlen Gáborné gróf. Bardocz Sándorné, Berzenczei Miklósné, Bedő Sandorné, Bernád Józsefné özvegy, Boér Károlyné, Bonis Rózália, Boga Imréné, Bandi Györgyné, Bauer Mari, Benkő Gyuláné, Bánffy Alice báró, Czecz Kálmánné, Csomafáy Antalné, Czóbel Pálné, Csiszár Farkasne, Czecz Károlyné, Darkó Viktorné, Diószegi Ida báró, Déczey Mariska, Dusi Emánuelné, Demsik Gyuláné, Dessewffy Mihályné, Demeter Béláné, Eisenlohr Károlin, Eperjesi Józsefné, Eperjesi Istvánné, Fenyő Lajosné, Ferenczi Endréné, Fekete Daniné, Fischer Vilmosné, Filep Istvánné, Fodor Ottilia, Flóthné Fejérvári Róza, Farkas Ferenczné, Fejérvári Erzsi, Gaál Jánosné itj. Gorvik Ferenczné, Gyártás Albertné, Galfalvy Mari, Hartmann Sarolta, Hirsch Lipótné, Hankó Ödönné dr. Hosszu Lászlóné, Halász Ferenczné. Hatfaludy Józsefné, Huszár Györgyné, Horváth Imréné, Herepei Arpádné, Hosszu L. Béláné. Horváth Samuné báró, Hye Adriene, Incze Kalmánné, Imre Domokosné, Kászonyi Jenőné, Klein Frigyesné mérnökné, Krémer Sámuelné, Krémer Lajosné, Köblős Istvánné, Kőrösi Ilona, Korvig Simonné, Kese Elekné, Kepri Józsefné, Katona Elekné, Kászonyi Istvánné, Kovács Sámuelné, Kis Jánosné, Keresztes Nándorné, Keczeli Ferenczné, Lészay Lászlóné, Löw Lajosné, László Lajosné, Mihály Ferenczné, Manu Gáborné ifj., Mátyás Zsigmondné, Makrai Vilma, Molnos Elekné, Mórincz Sándorné, Méder Józsefné, Márkus Jánosné, Miskolczi M. Lajosné, Nikk Ferenczné, Nagy Józsefné, Nyegrucz Kristófné, Nagy Lajosné, Nagy Sándorné, Nagy Istvánné, Nyárádi Izsákné, Ocsvai Polixena, Ocsvai Katalin, Orbán Kelemenné, Pap Farkasné br. Bornemisza Anna, Péterfy Zsigmondné, Papp Jenőné, Placsintár Ödönné, Póchy Lajosné, Pöllnitz Lajosné báró, Pataky Dánielné, Placsintár Dávidné, Pollák Mórné, Pál Istvánné, Pap Mártonné, özvegy (deési) Roth Pálné, Reissig Adolfné, Rácz Lászlóné, Simon Lajosné. Szarvadi Pálné, Seba Pálné, Szörcsey Elekné, Szentpéteri Jánosné, Swaiczer Alexandrin, Szabó Endréné. Szilágyi Albertné, Sahin Anna, Szigeti Zsigmondné, Szappanyos Miklósné, Simay Gergelyné, Schnell Károlyné, Szántó Károlyné, Szegedi Károlyné, Scheint Andrásné, Schilling Ottóné, Szalai Lajosné, Somkereki Miklósné, Szőnyi Elekné, Szász Dánielné. Székely Sádorné, Szabó Lajosné. Sobár Marczelné, Szentgyörgyi Mórné, Szongott Józsefné, Szentpéteri Laura, Szarvadi Jó sefné, Sallak Ferenczné, Simó Lajosné, Szögyéni Józefin, Surányi Lajosné, Szentiványi Lászlóné, Tű es Karácsonné, Tischler Domokesné, Tatrossi Sándorné, Torma Istvánné, Torma Stephanie, Tűzes Bogdánné, Turcsa Lukácsné, Tömösváry Mártonné, Turkovits Mihályné, Tománn Józsefné, Ujvári Antalné, Ujfalvy Polixena, Weér Zsigmondné, Voith Gergelyné, Vajda Gyuláné, Weér Miklósné, Vállya Ferenczné, Vas Imréné, Voith Miklósné, Wass Ádámné gróf, Wass Jenőné gróf, Wass Béláné gróf, Voith Jakabné, Vékony Ferenczné, Varga Györgyné, Wachsmann Edéné dr. Weér Dezsőné, Wass Miklósné gróf, Veres Imréné, Zámbler Domokosné, Zachariás Józsefné dr., Zibay Sámuelné.

Kőhalmi levél.

(Egy elkobzott román röpirat.)

Közel másfél éve annak, hogy a román-irredentak berzengeni kezdtek; vagyis jobban mondva, sötét odujukból, mint a telet átélt medvék a kis meleg fénysugárra — kiczammogtak.

Politikai boszorkány-üstjökből vakondokok módjara összevissza kotyvalt készitményükkel próbálgattak Hóra Kloska-féle hóbortos politikai mozgalmat előidézni.

Politikai sületlen készitményükkel meg is jelentek.

Többet azokkól sikerült hazánkban, különösen hazánk Erdély részében becsempészni.

Csakhamar kisült, hogy az egész román-irredentizmus tulajdonképen nem volt egyéb, mint egy politikai éretlen ... mumus.

Hogy még is a főbb illetékes körök azonnal erélyesen felléptek, — azon mi csodalkozunk. A politikai állam-raison, tette ezt szükségessé. Oka tehát leginkább a lehetett, hogy e politikai kufárok és szatócsoknak ne lehessen terük, hogy a szétszórtan becsempészett politikai bolondgombákat a hozzátartozóikkal megizleltethessék.

Ezen politikai bolondgombák terjesztése csirájában csak hamar el is lett fojtva. Több helyt a törvény őrei — apparatusaikkal felléptek. Fellépésöknek a kivánt eredménye meg is volt.

A politikai kufárok és szatocsok a felszinről csak hamar eltüntek. Valószinüleg sötét odujukba összezsugorodtak.

Azon időben, midőn ezen román irredentizmus féle mozgalom indulóba volt, mint tudjuk vidékünkben is a kőhalmi vizsgálóbiróság is több helyt megfordult. Azonban a becsempészett politikai bolondgombákra alig ha akadt. Ezen vizsgáló biróság többek között megjelent *Oláhtyukos* községében is. Annyit megtudhattunk, de ezt is későn, hogy az ottani körjegyzőnél egy könyv lefoglaltatott. De, hogy e könyv miféle volt, azt csak is most a Pesti Napló mult hó 21-én 322 iki száma alatt megjelent lapjából tudtuk meg.

Ezen lapban olvastuk, hogy a marosvásárhelyi kir. törvényszék — mint bünfenyitő biróság a kőhalmi kir. jbiróság vizsgálóbirósága által 1885. év szeptember hó 8-án Korlesanu György körjegyző birtokába megtalált és biróilag kézrekerült „Romani de G-ste manti“ — czimü röpirat elkobzása tárgyában itéletet hozott.

Ezen itélet alapjául szolgáló tárgyat tehát a kőhalmi járásbiróság szolgáltatta.

Gratulálunk ezen jbiróságnak különösen az illető vizsgálóbirónak. A mint emlékszünk azon időben az illető vizsgálóbiró. Simay Salamon aljárásbiró volt, — ki egyszersmind a biróságot vezette. Kétségkivül ügyességének és éberségének köszönhető, hogy azon államellenes román röpirat birói kézre jutott.

Bátran elmerjük mondani, hogy vajmi csekély az oly állami tisztviselők száma, kik hivatali kötelességüket oly odaadással, oly nemes ambicióval és oly kötelességre retettel teljesitenek.

Veritas.

Munkácsi levele

Magyarország városaihoz a párizsi magyar egylet házépitési ügyében.

Tekintetes Városi Tanács!

Egyletházunk tervezetével és kivitelével megbizott Házügyi Bizottság egy felhivást küldött a tekintetes Városi Tanácsnak avval a kérelemmel, miszerint kötvényeikből egy darabot elvállalni méltóztassék.

Midőn bizottságunk ezen kérelmét a tekintetes Városi Tanács becses figyelmébe ajánlom, nem mulaszthatom el különösen hangsulyozni, mily rendkivüli horderővel s mily moralis hatással birna a többi magyar közönségre azon tény, ha drága hazánk minden városa ezen áldásos vállalatunk elősegitése czéljából kötvényeink aláirásában részt venne.

A nemzetek felvirágzása, anyagi és szellemi előbaladása, mindenkor azon működési kör iránya és terjedelmével tart lépést, melyben a nemzeti nagy érdekek, akár közvetlen, akár közvetett módon, ugy a magán polgárok, mint az ezek által alakitott testületek részéről elősegittetnek.

A mely mérvben nyernek a közcélok támogatást a magán polgárok és testületek részéről, az elért siker azon arányban nyilvánul; és nemzeti érdekeink ugy anyagi, mint szellemi tekintetben csak akkor vehetnek folyton emelkedő lendületet, ha a közreműködés nem csupán és egyedül a haza szük határaiban, hanem azon müvelt világ és nemzetek körében törekszik elsajátitani a szép, jó és nemes fogalmát, hol az ipar, tudomány és müvészet a kor igényeinek teljesen megfelelő szinvonalán áll.

Az eredmény, mely ez esetben az egyes állampolgárok ismereteinek gyarapodása nemesülésében nyilvánul, nemzeti érdekeire bizonyára jótékony befolyással lesz.

Ezen eszme megvalósitása képezi feladatát a párisi kölcsönösen segélyező magyar egyletnek, midőn tagjai a kölcsönös segélyezés és társulás által, a magyar nemzetiség hű megőrzése mellett, a tudomány, müvészet, ipar és kereskedelem kitünő fórrásánál — Párisban — önmivelődésüket tökélyesiteni törekednek és azon szeretve táplált remény emeli keblüket, hogy fejlesztett képességök és képzettségüket majdan a hazában, ennek érdekei mellett, előnyösen érvényesithetik.

Drága hazánkban alig van város, melynek egyik-másik fia ne tartózkodott volna Párisban, ne élvezte volna az egylet jótéteményeit, ne itt kapta volna a kellő szellemi és anyagi támogatást, útbaigazitásokat, sőt iparának theoretikus oldalát tekintve tudományos kiképeztetését is.

Ezen tények által felbátoritva, appellálunk szeretett hazánk városainak hazafias érzületére, midőn ügyünk iránti pártfogását kérjük. Tesszük ezt azon tudatban, hogy ez által hazánk legsürgősebb ügyét, a honi ipar megteremtését nagymérvben mozditják elé.

Kelt Párisban, 1886. szeptember hó.

Munkácsi Mihály,
elnök.

---

ra, hogy egész jól meglehet ismerni a Monte-Rotando kúp alaku csúcsát.

*

Ezen czim alatt: delejezés távirati-ag, M. de Parville egy különös esetet ir lem. Liégeois-nak nancy-i egyetemi tanárnak.

„A mediumot elaltatják telephon utján közlött szavakkal, távolról, és az mindazon tüneményeket mutatja, melyek már ál alánosan ismeretesek. A kisérlet Nancyban történt egy 1500 meter hosszu telephon drót utján. A medium állott a telephon egyik végén, fülével a hallgatócsőnél, a delejező a másik végén, parancsolja a mediumnak, hogy aludjék, és elalszik; hallucinatiókat idéz elő; jósolnak, az álom alatt és az ébredés után történendő dolgokat s minden sikerül; mintha a medium a kisérletező szemei előtt volna Megparancsolja, hogy bénuljanak meg lábai, és az nem tud fölemelkedni.

Magától értetődik, hogy a legtöbb esetben a kisérlet nem sikerül; — mindazonáltal annyiban érdekes, hogy mutatja a képzelődő tehetség rendkivüli erejét a hypnotisálható személyeken. A sikerre a nagyszámu feltételek mellett még az is szükséges, hogy a medium összes figyelmét lekötve tartsa az a gondolat, hogy neki el kell aludnia; és ha ez sikerült, és tudja gondolatait annyira féken tartani: akkor a siker nagyon meg van könnyitve.

Dr.

A mocsáron levő ház.

F. Wardentől.

Forditotta: Amica.

XXI.

(Folytatás.) (52)

— Önt sem ösmertem hosszabb ideig mint a többieket mondám mosolyogva.

— De sokkal jobban ösmert mint a többieket mondá szemrehányólag.

— Nem vagyok olyan nagyon bizonyos benne.

— Hát nem beszélt-e többet velem mint a többiekkel?

— Igen.

— Hát nem sétált gyakrabban velem mint a többiekkel?

— De igen.

— Nem tetszettem e jobaan mint a többiek?

— Azt hiszem igen.

— Ez még mind nagyon lágy meleg. Én nem tudom elgondolni, hogy miért nem tetszem jobban, midőn maga nekem annyira tetszik?

— Oh Carruthers ur ön nem értett meg engemet! Ön nagyon tetszik nekem; de—

— No lássa azzal a kiállhatatlan „de“ szóval mindent elrontott! Hát nem talál elég szépnek? Bizonyitom hogy a városban a legszebb férfiak közzé számtanak.

— Valóban?

Ez csak ugy hirtelenében csuszott ki a számon, mert azt gondoltam hogy tréfálkozik. De későbben nagy meglepetésemre találtam, hogy igaza volt; de ezt nem tudtam akkor mert Carruthers urat nagyon mulattatni látszott válaszom s azt mondá.

— Ez a második vágás; de nem hagyom magamat. Hát nem tart jónak?

— Oh nem!

— Miért nem Christi kisasszony? kérdé kétségbeesést szinlelve.

Azért nem tartottam jónak mert ha jó lett volna, nem haragitotta volna meg Lady Millst az által, hogy oly késő estve csolnakázni hivott mert későbben beösmerte Ön, hogy nagyon jól tudta, hogy az nem volt helyes. De ezt gyöngédtelenség lett volna a szemére vetni most, midőn már minden elmult; tehát csak azt mondám.

— Azok után itélve a hogy ottan önnel és önről beszéltek, azt kellett hinnem hogy önt sem tartják nagyon jónak, és hogy ön sem kiván nagyon jónak tartatni.

— De azok utánja mit vasárnak mondott jó akarok lenni.

— Oh, nem, nem hiszem! mondám a fejemet rázva. Csak azért mondja, mert mulattatja önt, hogy mily könnyen elhiszek mindent amit mond.

— Christi kisasszony, mindenkinek oly szigoru birája mint nekem.

— Igen, mondám komolyan.

— Oh, oh, például annak az urnak is a ki a piros rózsát adta?

Ezt olyan csufondáros szemérmeskedő hangon mondta, — s a szönyegre nézve, — mintha szégyelene a szemem közzé nézni.

Elpirultam, s azt hiszem ezt ő tudta anélkül hogy felpillantott volna.

— Vagy, vagy, talán ő oly tökéletes hogy soha sem követ el semmi hibát.

— De igen, Carrthers ur! mondám egy kényes gondolattal fejemben. Ő nagy hibát követett el midőn azt gondolta, hogy az általam Denhamban látott urak bár melyikére féltékeny lehet.

Carruthers ur felemelte a fejét s egyenezen nézett reám. Én azt hiszem hogy a mennyire mulattatta épen annyira boszszantotta beszédem, ámbár jó kedvüen nevetett rajta.

— Háládatlan leányka, ezután soha sem fogok magának udvarolni! — mondá.

— Udvarolni! Ezt nevezi ön udvarlásnak? kérdém nevetve.

— Annyi áll, hogy ez a legjobb ami tőlem kitelik; de örömmel s készséggel megmutatom magának.

— Köszönöm ne fárassza magát; elhiszem ha mondja, válaszolám nevetve.

Megtanultam a saját modorában válaszolni vissza; s azt hiszem, hogy gyors előmenetelem egy kissé meglepte.

— Nagyon gyorsan vissza vág, mondá a fejét rázva. Nem akarja tudni, hogy mi történt azóta Denham udvarban? kérdé hirtelen s egész más hangon.

— Oh igen, de azóta nem volt elég idő rá, hogy valami sok történjék. Hétfőn jöttem el s ma csütörtök van.

— És még is elég idő volt arra, hogy egy igen komoly szerencsétlenség történjék, válaszolá Carruthers ur. A mult éjjel betörés történt nálunk, s a Lady Mills, Cunninghamné, és Carrew asszonynak, s még nehány Ladynak a legértékesebb ékszereiket ellopták; — s még ezeken kivül sok arany és ezüstnemü tünt el.

Beszélgetésünk alatt az ablak előtt állottunk, én a kosaramban levő virágokkal játszottam. E meglepő hir hallása után is egy chrysantheumot forgattam gépiesen az ujjaim között, de nem tudtam, hogy mit cselekszem.

— Azt mondja ön, hogy a mult éjjel volt a betörés? kérdém végre rémülve és suttogó hangon.

— Igen, a mult éjjel. Üljön le, mondá nyájason amint egy székre leültetett. Ugy látszik, hogy ez a hir nagyon meghatott. Mi az, gyermek hiszen magának még szajkai is elhalványultak? Engedje, hogy csengessek és.

— Nem, nem! szakitám félbe felugorva. Nincs semmi bajom, jól vagyok; nem fogok elájulni. Ne, oh ne csengessen. Kérem, beszéljen el mindent gyorsan. Mikor vették észre? Meg kapták a tolvajokat? Tudták, hogy:

— Megálljon — nem tudok egyszerre mindent elbeszélni. A tolvajokat még nem kapták meg, s nem tudják, hogy kik lehetnek. A rablást ma reggel vették észre.

— Ma reggel? Ki vette észre? És miképen?

— Ugyan ne jőjjön olyan izgatottságba rendre mindent elbeszélek, Ma reggel egy lajtorját találtak a Lady Mills öltöző szobája ablaka alatt, mely egy ablaktábla betörése által lett kivülről kinyitva. — A Lady Mills szobaleánya adta az első hirt midőn ma reggel az urnője felebredése után az öltözö szobába ment a a nyitott ablakot látva elsikoltotta magát. — Lady Mills be szaladt; együtt néztek ki, s a lajtorját s ablak alatt végig fektetve meglátták. Az öltöző szobának két ajtaja van, az mely a hálószobába vezet, és egy másik, — a tolvaj által ez lett kinyitva, s nyit a hagyva, ezen keresztül ment a házba. — Az első tekintetre ugy látszott, mintha semmi sem hiányoznék. A pléh doboz melyben Lady Mills az ékszereinek legnagyobb részét tartotta a záros ruhaszekrényben volt. — De midőn megmozditották, látták hogy a zárja fel volt törve, s a doboz üres. A benne levő ékszerek mind eltüntek. — Ez időre a főkertész is a házba jött, reményét fejezte ki hogy nincs semmi baj, ámbár midőn a reggel egy Parkes nevü kertészlegénynyel a fészerbe ment —

Még valami a legujabb monopoliumhoz!

Becses lapjának 272 számában „A legujabb monopolium“ czim alatt megjelent közleményhez bátorkodunk mi is a következő megjegyzéssel járulni, és kérjük soraink-nak becses lapjában helyt adni.

Jól jegyzi meg a T. czikkiró, hogy az üzletvezetőségnek nincsen jogosultsága bár kinek, legyen az privát vagy kereskedő, megérkező küldeményei felől az indóházon kívül rendelkezni és nincs joga a czimzettekre, egy maga által vagy egy egyes czég által meghatározott viteldijt, *mely helyi viszonyainknak semmi kép nem felel meg*, rá erőszakolni. De ezen kívül ezen rendelkezés nem csak minden jogalapot nélkülöz, hanem épen ellenkezik a vasuti üzlet szabályaival miután ott határozottan ki van mondva, „*a hivatalnoknak tiltva van privát egyénnek, más czég vagy egyénnek, megérkező avagy feladott küldeményei felől bármily felvilágositást adni.*“ Nos hát, az üzletvezetőség talán ezen szabályt nem ismeri? Avagy azt gondolja, hogy a Misselbacher czég, mely nem is szállitó, hanem egy vegyes áru nagykereskedést folytat a piaczon, nem fogja-é megvizsgáltatni az értesitőket? Hol marad itt az üzleti titok? A nagyobb kereskedők mint tudjuk, megtett k már a tiltakozó lépést, de a kisebbek és iparosok kiknek figyelmét ez ügy kikerülte, s nem is tartják oly hordrejűnek, ki vannak szolgáltatva e rendelkezés által a nevezett czégnek és az megtudhatja mindig körülményesen miféle áru és honnan érkezik részükre.

Ha tehát a szállitás dij miatt, mely túlságos magas, nem is akarnánk szót emelni, a fennti körülmény elég ok arra, hogy mindenki tiltakozzon, az üzletvezetőség erőszakos eljárása ellen, és követelje, hogy azon minden jogalapot nélkülöző szerződést felbontsa, és az ügyet a régi szokásnál hagyja. Ha ugyan az üzletvezetőség „könyebbséget kivánt szerezni hivatalnokainak, az által, hogy kevesebb egyénnel foglalkozzék, és egy kézre kivánta adni a kisebb küldemények kezelését“ van szállitó Kolozsvárt, ki csak is szállitási üzlettel foglalkozik, mi által az üzleti titok még is megóvható; s azon kivül a szállitási dij nem 22 kr. illetve gyorsszállitmányoknál 30 kr. hanem mint eddig szokásos volt 10 illetve 15 kr. maradhatna.

Nem kételkedünk tehát, hogy az üzletvezetőség kérelmünknek, mely szerint ama mindenkire káros szerződés felbontását kérjük, helyt adand és maradtunk.

Tiszteletteljesen.

Biásini Sándor, Kónya Sándor, Somlyay László, Weisz Izsáné. Weisz és Mayer, Gergely Ferencz, Weisz József, Papp Kristóf, Maksay és Beke, Kohn Jakab, Stein és Gámentzy, Csiky Imre, Hutflesz Károly, Novák Viktor, Havas Armin, Frank-Kiss János, Kováts P és fiai, Bokros Ádám, Medgyesy és Nyegrutz, Florián testvérek, Tauffer József fiai, Bogdán István, Keresztesy Pál papir és nyomda üzlete, Gajzágó István, Szabó Ferencz diszmü áru üzlete, Sárga Kristóf, Czetz Péter első temetkezési intézete, Hunwald Lipót a feketeerdői üveggyár erdélyi főraktára. Hirschfeld Sándor, Hofer M. József, Medgyesy L József, Király és Császár, Bányai Sámuel, Bácsényszki József, Duha Kristóf, Kohn Emö, Heidlberg és Glaser, Polc Albert, Tauffer Ferencz utóda, Schönbrun Herman, Fort és Klein müszaki üzlet, Csapó Sándor, Nestitz Mihály, Karpf Gyula, Meskó Lukács, Brunner Jakab, Ázbej és Kovács, Poszler Gyula, Végh Lajos, Deák és Virág, Lux Kálmán, Fröhlich Árpád, Weinrich János fuszer üzlet, ifj. Széki Gergely, Wertheimer Vilmos, Kupecz Lajos, Klein József, Pohl Vilmos, Linczeg Árpád füszer-kereskedő, Czirják Károly, Bernhárdt Albert gyógyszerész, Becsei Hugó lisztkereskedő, Marusán Bogdán, Rzichovszky L. A. füszer liszt és bor üzlete, Szathmáry Gy.

— Parkes Tamással? kiáltám.

— Igen, kerti eszközöket tartalmazó fészer kulcsa nála állott. S az ajtót feltörve találták, s egy fürész és egy lajtorja hiányzott. Gondolhatja hogy a rémület az egész háznál mily gyorsan elterjedt; s egyenkint a többi károk is napfényre jöttek. De épen az a különös a dologban, hogy mindent oly ügyesen és rendszeresen csináltak, mert a zárt ajtók is be voltak zárva, és az ellopott tárgyak hiányát csak a gondos megvizsgálás után vették észre. Lady Mills és Carew asszony zárva találták az öltöző szekrényüket; de midőn kinyitották a legértékesebb tárgyak hiányoztak belőle. Az ezüst nemüs ládát Sir Jónás és a kulcsár együtt vizsgálták meg. Ez is be volt zárva, s midőn kinyitották az első pillanatban megörültek hogy ninssen semmi kár.

De midőn ezt a részt, mely a rendes használatban levő ezüstöt tartalmazta felemelték, megdöbbenve látták, hogy azok a drága arany és ezüst asztaledények, melyeket csak ritkán használtak, az ezüst poharak és gyertyatartók mind eltüntek.

— „De, — folytatá, a Cunningham asszony kára csinálta a legnagyobb feltünést.

Elfehéredve jött a reggelizö szobába, annyira meg volt rémülve, hogy alig tudott szólani, egy darab vattát és apró kavicsokat tartott a kezében. Azt állitosta, hogy egy rendbeli igen értékes gyémántokból, és macska szemekből álló ékszert hordott saját magán, vattába takargatva s egy bőr táskába bevarrva hordta magánál; csak jó késöre, azután hogy a többi veszteségeit észre vette jutott eszébe a bőr táskát megnézni, és csak is azért hogy drágaságait látva teljesen megnyugtassa magát; akkor látta hogy a drága kövek helyett a kezében levő kavicsok voltak benne.

(Folyt. köv.)

Irodalom és müvészet.

Utószó a Graf-nyelvtan ügyében a hirlapolvasókhoz. A birálattöredékben emlegetett „trombitás“ — a ki közbeszólva se nem rokonom, se nem atyámfia, se nem ismerősöm — jónak látta hibáit azzal mentegetni, hogy „mint napi sajtó munkása . . . nem rendelkezik annyi idővel, hogy végigtapogassa minden izecskéjét a könyvnek, melyről a nagy közönséget nagyjából tájékoz(tat)ni akarja.“ Az igaz, hogy reklamot irni kevesebb idö, és még kevesebb lelkiismeretesség kell. A mi a mentséget illeti, ama bizonyos levélirónoz hasonlit, a ki levele hosszadalmasságát ugy mentegette, hogy bizony nem é r k e z e t t rövidebben irni!“

Hozzá, mint egyébbel elfoglalt s aztán még nem is szakértö egyénhez több szóm nincsen, csak olvasóimat kivánom arra figyeltetni, a mivel antikritikáját — amennyiben az — végzi a referens militans: „A (Brassai) birálata jobb reclam . . . mint a mienk. Mert ha az a biráló, kinek hagyományos hajlama minden kákán a bogok keresése, csak ennyi és csak ilyen kifogásolni valókat (olv. valót) talál a Gráf könyvében, valóben jó és használatra alkalmas könyvnek kell a n u a k lennie.“ — Mint irám, a trombita szót számba nem véve, olvasóimnak tartozom felvilágositással a „csak e n n y i r ö l“ és a „csak i l y e n“-ről.

A mi az elsöt illeti, mellözve azt, hogy czikkemet csak m u t a t v á n y-nak adtam ki, csak arra utalok, kogy a szóban forgó nyelvtan 4 e l s ö § ában 4. lapon, 8 hibát jelöltem ki, és ez azt hiszem nem „c s a k e n n y i.“ Végül pedig, első gondolattal, azzal akartam befejezni mutatványomat, kogy a § ok és bennök foglalt hibák aránya a könyvben mindvégig megmarad. De biz a kimaradt; most hát elmondám s azt teszem hozzá, hogy birálatom 3 részből áll. Az első a szabályokbeli hibákat, a 2-ik a gyakorlatokat, a 3-ik a könyv módszerét fogja tárgyalni. Meg azt, hogy a „csak ennyi“-ben mindenik trombita szónak t. i., hogy G J. „kitünö paedagus“ (helyesebben volna „methodicus“; mert nyelvtan ra nézve paedagogiáról csak annyiban lehet szó, amennyiben a methodikát is magában foglalja), — hogy szabályai értelmes és világos irályuak“, és hogy „magyarsága jó“, mindezeknek, mondom, az e l l e n k e z ö j e van megbizonyitva. A mikben és a mikkel pedig mindazok végrehajtva vannak, „csak ilyen“-eknek nem lehet hebehurgyán itélni.

Brassai.

*

* **Vas Gereben** összes munkái, Gyulai László rajzaival. Budapest, Méhner Vilmos kiadása. 26 dik füzet. Ára egy füzetnek 25 kr. Egyike a leghézagpótlóbb vallalatnak. Megállapitott dolog, hogy a magyar irodalomban egy prózairónk sem tudott ugy fennszélni a nép nyelvén, mint Vas Gereben. Népies póriasság nélkül; egyszerü közhely nélkül; meggyőző, tudákosság nélkül. A mit másnál e hosszu értekezés világit meg nehezen, azt nála egy jóizü adoma könnyen megmagyarázza. Akármint szépitjük, tény, hogy népünkben hiányzik a nemzeti öntudat és a tajhoz való feltétlen ragaszkodás érzete. Épen ezért mi sem ajánlatosabb s ezt az E. M. K. E nek különös figyelmébe hozzuk, mint Vas Gerebent terjeszteni a lehető legszélesebb körökben. Jobb mestert arra, hogy hazánkat, annak intézményeit, lakóit, földjét megszeressük, hogy multunkon kegyelettel csüngjünk, hogy Magyarország reformkorszaka megértessék, a nagy közönségre nézve nem ismerünk Vas Gerebennél. A kiadás becsét igen növelte azon talpra esett rajzok — több mint 400 — melyekkel azt Gyulai László látta el. Kivált iskolai, kaszinói, olvasóköri és népkönyvtárakból Vas Gereben müveinek nem volna szabad hiányozni.

„Göethe Faust“ja; fordi otta Komáromy Andor. Aigner Lajos kiadása Budapesten. Ára 2 frt 40 kr. A harmadik magyar Faust. Első pillanatra úgy tetszik, hogy fokozatosan haladunk. Mintha leggyengébb volna a Nagy István féle, azután következnék a Dóczy Lajosé, s legjobb volna a Komáromyé. De nem sietünk a kategorikus válasszal e kérdésre. Még csak alig pillantottunk bele egy gyönyörüen kiállitott mübe. Nem volt még időnk sem az elolvasásra sem az összehasonlitásra. A müvel mindenesetre már csak azért is tüzetesen fogunk foglalkozni, mivel egy ily mü forditása a leggazdagabb irodalomban is mindig az esemény jellegével bir. Fausztot megérteni, már magában véve föladat. Fausztot épen magyarra ültetni; a német irodalom által kifejtett bölcsészeti nyelvre megfelelő magyar kifejezéseket találni, az inspiratión kivül oly mérvü tudás s nyelvünk szellemének oly mérvü ismerete kell, mely minden hasonirányu vállalatot vakmerőségnek tüntet föl. Aztán vegyük még ide a vezetés tökélyét. Göethe muzsája ép akkor kulminált, mikor e müvét irta. Ugy hisszük, hogy egy kifogástalan magyar Fausztho a Petőfi világossága, az Arany forma érzéke és a Madách mélysége volna szükséges. Ám, a mit mondunk, az csak megjegyzés és nem birálat, mert ismételjük, a müvet még nem tanulhattuk át.

Megjelent „Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben“ czimü vállalat 25-ik füzete. Ára 30 kr. Megrendelhető minden könyvárusnál. A Révay-testvérek bizománya Budapesten. E füzet Bécs és Alsó-Ausztria a II-ik füzetét a tartományok 11-ik füzetét teszi és magában foglalja Bécs közgazdasági életének leirását, a bécsi erdő tájkép leirását Rudolf trónörököstől és 14 rajzot.

Egy jellemző levél.

Segesvárt, 1886. decz. 1.

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Kedves barátom!

Az ide mellékelt 50 frt összeget mint *illetéktelenül* hozzám küldöttet az Erdélyi m közmüvelődési egylet részére küldöm, mint *kőhalmi* **Petrovics Mihály** adományát; felkérlek szépen az irt összeget rendeltetése helyére juttatva, az átvételt nyilvánosan nyugtázni és az egylet pénztárát felkérni, hogy ezenkivül a nyugtát Petrovics Mihálynak Kőhalomba küldje el.

Az ügy felvilágositásául megkivánom jegyezni, hogy az összeg aligha volt ezen nemzeti szent ügyre szánva; kegyes adományok felfogásom szerint még az erdélyi szászoktól is elfogadtatnak.

Maradtam tisztelettel

öszinte barátod:

Kovács Gábor,
kir. mérnök.

Az ügy megértéséhez csakugyan nem kell kommentár. A Petrovich ur adományát igen szépen köszönjük Kovács Gábor barátunknak. Sok olyan adományozót minö Petrovich ur a közerkölcsiség érdekében nem kivánunk, de sok olyan mérnököt minö Kovács Gábor a hazafiság érdekében kivánunk.

Szerk.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, deczember 2.

— **De Gerandó Atilla** egy rendkivül érdekesnek igérkező felolvasást fog deczember 11-én délután 5 órakor, a muzeumkerti vegytani laboratoriumban tartani az E. M. K. E. javára. De Gerandó tüzetesen tanulmányozta az olasz renaissance nagy mesterét, Michael Angelót s e hallhatatlan lángésznek harmincz mestermüvét — szobrokat és festményeket — fogja a müvelt közönségnek egy skyoptikon segélyével magyarázólag bemutatni. A De Gerandó fényképei az eredeti képekről és szobrokról vannak levéve; e fényképeket Veres Ferencz polgártársunk átvonta üveg lapokra, s skyoptikon segélyével a képek a terem falára vettetnek igen meglepő hüséggel. Dr. Fabinyi egyetemi tanár szives volt a termet és a szükséges készülékeket a jó czél érdekében átengedni. A mutatványos felolvasás szokatlan élvezetet igérkezik nyujtani. Müvelt köreink bő tárgyismerettel birnak a költészet, zene és szinmüvészet körében; de a festészeti és szobrászati müvészetek nálunk csudálatosan el vannak hanyagolva. Nyomoruságos „Ölfarbendruckok“ nagy mérvü elterjedése elég szomoru tanuságot tesz erről. Nincs benne kétség, hogy a kolozsvári közönség a mulatva okulásnak ezen élvezetes estélyét nem fogja elmulasztani. A belépő jegy ára személyenként 1 frtban van megállapitva.

— **A terjedő eszme.** A kulturegylet részére krajczárokat gyüjtenek Kolozsvárt: (Hatodik közlemény.) *Miskolczy* Károlyné, özv. *Dájbukát* Miklósné, özv. *Borza* Istvánné, özv. *Gyulaffy* Gyuláné, *Szilvássy* Miklósné, dr. *Gálffy* Endréné, *Molnár* Sándorné, *Lászlóné* Cseh Berta, *László* Bertuska (gyermek), *Jánki* Aurelia, *Fogarascher* Károlyné, *Entz* Gézáné, *Tischler* Jánosné, dr. *Árkosy* Gyuláné, *Berde* Aronné, *Hállay* Ferenczné, *Meskó* Miklósné, *F. Fischer* Vilmosné, *Horovitz* Sámuelné, *Horovitz* Jetti, *Vajna* Sándorné, *Molnár* Józsefné, *Kraft* Ottóné, özv. *Fekete* Sámuelné, *Zagoni Konya* Ráhkel, *Czirják* Albertné. (A névsort folytatjuk.)

— **A krajczárok** szaporodnak és hóditanak. Nagyváradról a következő lelkes sorokat veszük: Tisztelt szerkesztő ur! Az élelre hivott eszme folytán szíveskedjék engem beiratni azon hölgyek névsorába, akik az erdélyrészi közmüvelődési egylet részére filléreiket felajánlották, — kötelezvén magamat, hogy mai naptól kezdve jövő év végeig minden nap beteszem perselyembe századrész forintomat, és azt évnegyedenkint egy forintra kikerekitve a pénztárba beküldendem Fogadja a kulturegylet szivesen tölem filléreimet, hiszen cseppből lesz a tenger, és ha mindnyájan teljesitjük kötelességünket a nemes eszme is tengerré növi ki magát. K. Nagy Flóra.“ Többször emlitettük, hogy perselyes gyüjtés helyett némelyek készpénzt adnak. E czimen már beszámoltunk 39 frt 18 krral. Ily czimen tegnapról 3 frtot és ma 4 frt 65 kr. regisztrálhatunk. Tehát: „kultur egylet krajczárai“ czim alatt immár takarékpénztárban van 46 frt 83 kr.

— **A Bogdán István** főtéri boltjának kirakata minden magyar embert kellemesen lep meg. E derék hazafi azt hirdeti ott, hogy a forintos vásárlásoknál az üzletben, minden forint után egy krajczárt tesznek be a vevő jelenlétében a *kulturegylet* ott levő perselyébe. Áldás lesz e krajczárokon, ha Isten megsegit; és legyen áldás a Bogdán István házanépén és üzletén e hazafias elhatározásért!

— **Dr. Haller Károlynál** tegnap pártkülömbség nélküli küldöttség járt a Monostor utczai választó kerület befolyásos polgáraiból; kik felkértek, hogy a városi közgyülési tagságot, s erre a jelöltséget ezen kerületből fogadja el: mire, kijelentette, dr. Haller Károly hogy ő a közbizalomnak ha a közügyek terén való munkálkodását kivánja enged, s a jelöltséget elfogadja.

— **Uj czég.** Ajtai K. Albertnek a „Magyar Polgár“ szerkesztőjének tulajdonát képező nyomdaüzlet, „*Ajtai K. Albert*“ „Magyar Polgár“ nyomdája“ czim alatt a kolozsvári kir. törvényszéknek 8486—1886 sz. végzése alapján a kereskedelmi czégjegyzékbe bejegyeztetett.

— **Kinevezések.** A m. kir. pénzügyminiszter C s é p József helybeli adóhivatali adótisztet a magyarláposi adóhivatalhoz ellenőrré nevezte ki. V a r g a Mór adótiszt a helybeli adóhivataltól a mocsi adóhivatalhoz ellenőrré kineveztetett.

— **Br. Kemény Jánost** — mint az Egyetértésből olvassuk — pusztakamarási birtokán szélhüdés érte.

— **Székelykereszturon** mult hó 29-én történt a megyebizottsági tagok választása. Hatósági felügyelet mellett Varga Domokos és Vitályos Albert választattak meg megyebizottsági tagokul. Egyéb baj nem történt.

— **Vagdalkozó huszárok.** A katonai brutalitások száma irja az Arad és Vidéke ismét szaporodott egygyel, élénk illustrálására annak, mennyire tudják a vitéz hadfiak, miért, mi czélból övezi oldalukat a panganét. A brutális eset tegnap éjjel folyt le az Ádám-utczában. Nehány virágos kedélyü huszár czivódott egymás közt egy korcsma előtt s már csaknem tettlegességre került a dolog, mikor egy gombkötő keveredett közéjük s mint afféle katona viselt ember, megakadályozni a verekedést; ugy járt, mind rendesen szokott járni az, aki magára veszi a békitö szerepét. A különben is dühös huszárok haragba jöttek a beavatkozás miatt s valamennyien rátámadtak a szegény emberre, aki a mint lehetett, védte magát, de nem ment sokra mert a fejére szórt szitkok után a huszárok elkardlapozták, egyik pedig 3 olyan erős vágást mért a fejére, hogy menten összerogyott. Az egyik huszár csaknem keresztül hasitotta a koponyáját. Amint Laboda leesett, a huszárok rajtakapástól félve, elmenekültek s magára hagyták a megszabdalt gombkötőt. Labodát az éjjeli őrség megtalálta s beszállitotta a megyei közkorházba hol rögtön gyógykezelés alá vették. Sebei sulyosak s nehezen fog felépülni, vagy legalább is hosszu ideig kénytelen lesz nyomni az ágyat. A vagdalkozó kiléte természetesen még rejtély s hihetőleg rejtély is marad, hacsak erélyes vizsgálat által a katonai hatóság ki nem deriti a tetteseket.

— **A Romano bombo.** A budapesti IV. ker. büntető járásbiróság 3 hónap előtt tiltott szerencsejáték miatt tudvalevőleg 1 havi fogságra itélte Loyand Adolf lovagot, ki a fővárosban a „Romano bombó“ nevü hazárdjátékot akarta meghonositani. Ugyanekkor Horváth Miklós báró két heti fogházra és 50 frt pénzbüntetésre itéltetett. Loyand büntetése jogerőssé vált, de Horváthot a kir tábla büntető tanácsa tegnap teljesen felmentette.

— **Görgei mint választó.** A szabadságharcznak e sokat és sokféleképen emlegetett vezére teljes visszavonultságban élt eddig a visegrádi nyaralójában. Látogatókat sem igen fogadott, annál kevésbbé vett részt a közügyekben. Az idén azonban, nem tudni, mi okozta a váratlan fordulatot, Visegrádon fölvétette magát a képviselői választók névjegyzékébe. Érdekes véletlen hogy a halvégzetü embernek a sors épen a babonás 13 as számot juttatta a választó polgárok névsorában.

— **A buzgó mükedvelők.** Ditróban az idei szinidény megkezdése óta, nov. 18-án játszatott le, negyedik darabul, Csepreghy „Sárga Csikó“-ja az „Olvasó kör“ javára, nagy néző közönség előtt. A darab az eddig előadatottak között a legnagyobb müvészi sikert érte el; mit Csibi Péter, társulati igazgató odaadó és fáradhatatatlan tevékenységének lehet tulajdonitani, és mindazon tagoknak, kik a fejlődésnek indult müvészetet — szép játékok által megnyerve a közönség tetszését — a fölébredt érdeklődéssel párositották.

— **Összeesküvés Milán király ellen.** S z e r b i a kormánya messzeágazó összeesküvés nyomára jutott, melynek szálai egész Ujvidékig, Czettinjéig és Antivárig ágaznak el. Az összeesküvők terve az volt, hogy Milán királyt szerdán, a Vranja melletti hegységben tartandó vadászat alatt elfogják és Montenegróba viszik. A király, a kit az összeesküvésről Franassovics értesitett, ennek következtében szombatról vasárnapra forduló éjjel visszatért Belgrádba. Ugyanezen esetről a Revue de l'Orient-nek a következőket sürgönyzik Belgrádból: Itt nyomára jöttek egy nagyobbmérvü összeesküvésnek, mely Milán király élete ellen volt tervezve és melynek szálai Antivárról, illetve Czetinjeből indultak ki. Ott két titkos szövetkezet áll fenn, melyek azt tervezték, hogy Milán királyt, ki Vranja vidékén vadászott, ott elfogják. Az itteni hatóság, mely ennek nyomára jött, azonnal értesitette Milán királyt, aki ezért már szombaton jött vissza Belgrádba, holott idejövetele keddre volt tervezve. A vizsgálatot azonnal meginditották, eredményeit titokban tartják, de biztos forrásból tudom, hogy ugy Szerbiában, mint Délmagyarországban sokan tudtak az összeesküvésről.

A közönség köréből.*)

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur!

A „Kolozsvári Közlöny“ cz. ujságban ellenem, a külmagyar-utczai vámos ellen egy merő alaptalanságon nyugvó hir jelent meg november hó 29-én. Hivatalból föl lettem szólitva e hir rectifikáltatására, a mi iránt a „K. K.“ szerkesztőjénél a lépéseket meg is tettem. Nevezett lap szerkesztője megirt rectificátiómat csak a „Nyiltér“ rovatban akarta közölni, de magam ugy véltem, hogy a lap ezen rovatának természete nem egészen alkalmas a magam tisztességének megvédésére.

Ez okból tisztelettel fordulok a tek. Szerkesztő urhoz, méltóztasson becses lapjában, mely a közügyek tárgyalása mellett nem tarthatja fölöslegesnek a nyilvánosan megtámadott magánbecsület védelmét sem, mellékelt helyreigazitásomnak a „Közönség köréből“ rovatban, avagy a Szerkesztő ur belátása szerinti helyen szivesen helyet adni.

Kertész József,
külmagyar utczai vámos.

A „Kolozsvári Közlönynek.“

„Furcsa állapot“ cz. alatt a Kolozsvári Közlöny“ben rólam, a külmagyar utczai vámosról merő alaptalanságon nyugvó hir látott mult hó 29-én napvilágot. A magam tisztességének védelme fölöslegessé teszi a való tény állás hü reproducálását.

A tény állás ez: A 2 kros vámczédulák elfogyása elkerülhetlenné tette uj czédulák levágását és megbélyegzését. Ez a körülmény a vámolást legfőlebb 5 perczre megakasztotta. Hogy ez Kolozsvár város élelmezési és drágasági viszonyaira mi befolyással volt: nem birom kitalálni.

Kolozsvár város zsidó tojás speculánsai már régóta a vámsorompón kivül szedik össze a tojást. Ez megkiméli az eladót a vámtól, de nem röviditi meg a várost mert ugyanazt a vámot kötelesek a tojáskereskedők is a behozatalnál megfizetni.

Annak ellenőrzése, hogy e visszás állapot, a mely valóban emeli a tojások árát a város piaczán, ne ismétlődjék, nem a vámos feladata.

Azt az állitást, illetve gyanusitást, pedig mintha tojásos zsidókkal bármi nemü szolidaritásban állanék, mint alaptalan rágalmat visszautasitom és a Kolozsvári Közlönynek érdekében állhat, hogy a hazudás vádja alól magát fölmentse.

Kertész József.

*) E rovat a szerkesztőséget csak a sajtóhatósággal szemben kötelezi.

Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

N.-Szeben, 1886. nov. 30.
(Hetivásári tudositás.)

B u z a (hectoliterenként, 74—80 kilogramm sulyu) 4 ft 50 kr 5 ft 40 kr.

E l e g y b u z a (hectoliterenkent, 68—72 kilós) 3 ft 40 kr. 4 ft 20 kr.

Z a b (4 ft 4—45 kilós) 1 ft 70 kr 2 ft 10 kr.

K u k u r i c z a (70—80 kilós) 3 frt 40—3 ft 80 kr.

B u r g o n y a 1 ft 40 kr. 1 ft 60 kr

L e n c s e (70—80 kilós) 5 frt—8 frt. P a s z u l y (76—80 kilós) 3 frt 50 kr. — 4 frt.

D i s z n ó z s i r (100 kl) 58 frt — 60. frt M a r h a h u s (egy kiló) 28—30 kr.

Vászonfehérito gyár.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara felhivta az érdekeltek figyelmét azon körülményre, hogy Késmárkon a „szepességi vaszonfehéritö- részvénytársaság“ mindennemü len- és pamutszövet valamint lenfonal fghéritésére vállalkozik a következő árak mellett u. m. Nyers fonaláru egyszerü 5/4 m, szélességig 5 kr. meterenként beadatott 3 kr fehéren szövött áru 2 kr F o n a l f e h é r i t é s n é l a következő árak vannak megállapitva: 4/4 fehérités kgr.-ként 16 kr. 1/4 fehérités (kremir) kgr.-ként 8 kr A megrendelések a fenti részvénytársaság czimén Kézmárkra intézendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ és LAPTULAJDONOS
BARTHA MIKLÓS.

NYILTTÉR.*)

Orvosi müszerraktár.

Orvosi müszerekből, továbbá betegek ápolására szükséges eszközök-, és kötszerekből raktárt rendeztem be a **Szt. Háromsághoz** czimzett gyógyszertáramban; meglévén győződve hogy e raktárral — melyet **Garay Samu és T.-sa** jóhirnevü budapesti müszerészek gyárából szereztem be — nagy hiányt pótolok.

Az árak nállam is ugyanazok, mint Garay és T.-sa czégnél.

Teljes tisztelettel

8—20 **Gundhardt Albert**
gyógyszerész.

Kolozsvárt b.-monostor utcza 15-szám

Uj zongoraraktár.

(Főtér 13. Weselényi ház.)

Raktáromon a legkitünöbb szerkezetü bel- és külföldi zongorák kaphatók a legolcsóbb árak mellett. Bösendorfer-féle **concert zongorák, pianinok,** rövid **szárnyzongorák,** (Stutzflügel) (Piccolo) vannak raktáromon nagy választékban. Több mint 7 zongoragyár van képviselve.

Zongora javitások, ugyszintén hangoltatások elvállaltatnak. Régi zongorák kicseréltetnek.

Kivánatra zongorák bizonyos havi dij mellett bérbeadatnak.

Raktárom megtekinthető mindennap délelőtt 10—12-ig, délután 2—5-ig.

A közönség szives látogatását kéri.

Keller Gábor
zongora tanár.

*) Ezen rovat tartalmáért nem vállalunk felelősséget.

Szerk.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

HIRDETÉSEK.

ÜZLET NYITÁS!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, f. é. november 1 én

HÜBER és VESZELOWSZKI

czég alatt belszén-utczában a Rhédei-féle házban

FÉRFI-SZABÓ ÜZLETET

nyitottunk,

melyet a mai kor igényeinek teljesen megfelelően rendeztünk be. Különösen felhívjuk a n. é. közönség figyelmét az üzletünkbe kikerülő öltönyök elegáns s a legujabb divat szerinti szabására, melyre nézve elég garantiát nyujt a-on körülmény, hogy egyikünk (Hüber) 11 évig volt a helybeli „Reil és Tokos" czégnél mint szabász alkalmazva.

Kelméink szépsége jósága és tartósságáért kezességet vállalunk.

A n. é. közönség szives pártfogásába ajánlva magunkat, vagyunk alázatos szolgái

677(9—10) **HÜBER és VESZELOWSZKI,** Belszén-utcza, Rhédei ház

---

LEGOLCSÓBB ÁRAK!

Gyári raktár muffokból és miederekből

Szinházi- és sirkoszorukból gyári raktár.

HOFER M. JÓZSEF

legujabb női divat s pipere üzlete.

Kolozsvárt, főtér Szathmáry ház.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására jutatni, hogy az ősi és téli idényre legujabb divat s pipere czikkekből személyesen Bécsben nagy bevásárlast tettem s üzletemet igen szép választékban bel- és külföldi, a legujabb divat igényeinek megfelelő árukkal dusan ellláttam.

Különösen felemlitendők, nagy választékban diszitett és diszitetlen bársony plüch- és filz kalapjaim, a legujabb formák, mindennemü hozzávaló diszitések, selyem bársony plüchek krimerek és tollprémek, disztollak, bel- és külföldi franczia virágok csipkék, csipke kelmék, alaszfille divat selyem- és bársony szalagok, reggeli disz- és szinházi fodisek fecherek és broschok. Mindennemü gyöngy ruha-diszitckek, selyem- és csipke betétek, arczvédő fátylak, rüschek galler és manchettek, batist- és len himzések függöny csipke kelmék. Trico hárász derekak, genilia- és hárász kendők, camaschenek, flanel- és filz alsó szoknyák. Diszes keresztelő párnak, horgolópenyek, selyem esőernyők és sok más elő nem sorolt tárgyak.

Ezeken kivül bátorkodom

muffokból, miederekből, szinházi- és sirkoszorukból

gyári raktáromat ajánlani.

Kalapok diszitését gyorsan és a legizlésteljesebben eszközöltetem

a nagyérdemü közönség b. pártfogását ez idényre is kérve kiváló tisztelettel

639.(2—*) **HOFER M. JÓZSEF-**

Legujabb női pipere raktár.

UJ KÖNYV-, PAPIR- ÉS ZENEMŰKERESKEDÉS.

KOLOZSVÁRI HIRLAP-KÖZVETITŐ IRODA.

BUDAPESTI és HELYBELI LAPOK SZÁMA SZERINT VALÓ ELADÁSA.

POSNER K. LAJOS és FIAI

budapesti első magyar vonalzó intézet és üzleti könyvek GYÁRI-FŐRAKTÁRA.

LEHMANN ÉS BALDI

könyv-, mű- és zeneműü-, papir-, iró-, iskolai és rajszer kereskedők,

ajánlják korszerüen berendezett

KÖNYVKERESKEDESÜKET

a mely mindenkor gazdagon el van látva a magyar, német, franczia és angol irodalom remekműveivel, képes diszművekkel, ifjusági és ajándék- irodalmi termékkel, magyar, német és franczia regényekkel, egyszerü és diszkötésü, minden felekezeti

IMAKÖNYVEKKEL.

Iskolaikönyvekre különös gondot forditunk.

Készletben nem lévő bármely irodalmi és zeneművet 4 napalatt **portómentesen** megszerzünk, mely utóbbiak különben bármely hangszerre üzletünkben nagy választékban kaphatók.

Készletben lévő könyvek és zeneművek megtekintés végett készséggel megküldetnek.

PAPIR KERESKEDÉSI OSZTÁLYUNK

dusan el van látva mindennemü iró-, levél-, rajz- és **csomagoló papirral,** hasonlólag iró-, iskolai-, rajz- és festészeti szerekkel, legjobb minőségben és **jutányos áron. Különlegességek** iró- és rajz papirokban, doboz-levélpapirokban.

Ajánljuk végül **hirlap közvetitő intézetünket,** amely elfogadja előfizetéseket és hirdetéseket minden hazai és külföldi hi lapokra eredeti árban **postaköltség felszámitása nélkül,** továbbá minden politikai napilap, szépirodalmi és humoristikus hetilap **egyes példányainak elárusitását** eszközli.

Megrendelések könyv- és könyomdai munkákra elfogadunk s jutányos árban eszközlünk.

Névjegyek 40 krtól 1 frtig.

Vidéki megrendelések könyvekre zeneművekre vagy irószerekre lehetőleg a rendelés beérkezése napján teljesitetnek, öt forintot meghaladó rendelések **portómentesen** elküldetnek.

A „PANNONIA"

budapesti könyvnyomda és kiadó üzlet, katonai községi és ügyvédi nyomtatványok raktára. 685.(8—*)

685(6—*)

Hid-utcza Dr. Hintz gyógyszerész ur házában.

LEGOLCSÓBB ÁRAK MELLETT!

LEGUJABB NÜRINBERGI- ÉS DISZMŰ-ÁRU ÜZLET.

SCHACH ÉS DOMINÓ JÁTÉKOK NAGY VÁLASZTÉKBAN.

SZABÓ FERENCZ

(Kolozsvártt, főtér 7. szám Br. Szentkereszty-féle ház.)

A mai kornak megfelelőleg egy igen csinos üzletet rendeztem be

NÜRINBERGI- DISZMŰ-ÁRU, GYERMEKJÁTÉK-, **utazó- lovagló- és vadász-eszközökből; férfi- és gyermek posztó kalapok,**

kézikosarak,

legjobb gyártmányu Dittmar-féle

ASZTALI- ÉS FÜGGŐ-LÁMPÁK,

Berndorfi china-ezüst első minőségü Alpacca **evő eszközök,**

KITÜNŐ JÓ MINŐSÉGÜ VASÁGYAK GYÁRI ÁRON.

bronz-, vas-, fa és plüsch

diszmű-áruk dus választékban.

továbbá minden e szakmába vágó a legujabb kivitelben s a

LEGJUTÁNYOSABB ÁRAK MELLETT.

Gáll János-féle kolozsvári majolika áruk egyedüli főraktára gyári arakban

Jó minőségü áruimmal ig elszem a nagyérdemü közönség teljes bizalmát megnyerni

Melyek után a nagyérdemü közönség figyelmét kérve magamat b. pártfogásokba ajánlva teljes tisztelettel

713.(9 *) **SZABÓ FERENCZ.**

PONTOS KISZOLGÁLAT.

Fodrász üzleti hirdetés.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy

fodrász üzletemet

egészen **uj és a jelen kor legmagasabb igényeit is kielégitőleg** rendeztem be. Nem kiméltem sem költséget, sem fáradságot, hogy a **legjobb és legolcsóbban** kielégithessem minden **igényeit** üzletemet meglátogató nagyrabecsült vendégeimnek. —

Nem mulaszthatom el továbbá azt is felemliteni, hogy üzletemben a fodrászati műszerek u. m. hajkefék, ollók, fésük, borotvák, hajfoditó vasak az általam **feltalalt szerrel** csakis nállam fertőtlenittetnek **mindennap,** s igy semmiféle mű ragályos bőrbetegség vagy kiütég más fejbőrére vagy arczára át nem származhatik.

Raktáromban mindennemü

női- és férfi haj-munkák

A LEGFINOMABB FRANCZIA ILLATSZEREK

KAPHATÓK A LEGJUTÁNYOSABB ÁRAK MELETT.

Végül felemliteni kivánom, hogy a legjutányosabban lehet bérelni **haj fodoritás, borotválás és női fésülésre.**

Kivánatra, tekintettel főleg a női közönségre, magánházaknál is mindenféle szakmámba vágó mütéteket szives készséggel végezendek.

Postai megrendelések 24 óra alatt teljesittetnek.

Kiváló tisztelettel

Schmidtmeyer Lajos,

hajmüvész és kolozsvári nemz. szinházi fodrásza

708(3—3) **főtér 3. sz.**

1876.

A KIALLITÁSON

KITÜNTETETT

ERDÉLY

LEGAJÁNLHATOBB

LABBELI ÜZLETE.

Kimerithetetlen raktár kész

férfi-, női- és gyermek-lábbelikben.

FERENCZI IGNÁCZ

Kolozsvártt, főtér 26. sz.

Vidéki megrendeléseknél az ezen mintán látható négy méretet kérem megjelőlni, esetleg minta czipőt beküldeni

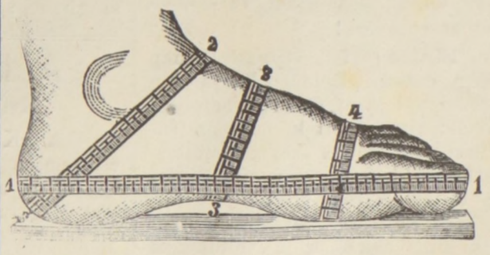

Szoliid

határozott ár.

Pontos és gyors kiszolgálás!

560.(34—*)

Hirdetmény.

A magyar,nagy-sombori összesitett

italmérési jóg

Deczember hó 28-án M.-N.-Sombor község házánál tartandó nyilvános árverésen az 1887-ik év Január hó 1-étől kezdődőleg 3 esetleg 6 évre

haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 1000 frt o. é.

Árverelni kivánók felkéretnek a kikiáltási ár 10%-át esetleges árverés alkalmával alólirtnál letétemén ezni

Feltételek addig is gazdatiszt **Eperjesy László** urnál bármikor megtekinthetők.

M.-N. Sombor 1886. November 28-án.

720. (3—3.) **Sombory Lajos.**

BETEGH PÉTER

legnagyobb női pipere raktára

Kolozsvártt, főtér.

Bécsi bevásárlási utamból hazatérve, van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására hozni hogy raktáromat a **legujabb divatu bel- és külföldi** női pipere tárgyakkal gazdagon láttam el és hihetetlen olcsó árban árusitom.

Óriási választék

LEGUJABB DISZITETT és DISZITETLEN KALAPOKBÓL
LEGUJABB SZINHÁZI és REGGELI FEJÉKEKBŐL

Legujabb szinházi selyem- és berlini kendők és Capischonokból.

Dús választék

Franczia tollak, virágok, csipkék, selyem, bársony- és PLÜSCH SZALAGOKBÓL

Legujabb selyem, bársony és plüsch-kalap és ruhadiszitő kelmékből.

Legujabb posztó, glott és selyem téli alsó szoknyákból.

Legujabb női chiffon és batist fehérnemüekből.

Gyári raktár

legujabb őszi- és téli női posztó- és plüsch Jaquet és Paletokból

Minden fajta bőr- és plüsch muffokból.

Batist és len-himzések és (miederek) válfüdzőkből.

SZINHÁZI- ÉS SIRKOSZORUK SZALAGGAL MINDEN ÁRBAN.

Kalapok diszitését és átalakitását felelősség mellett elvállalom.

Nagy raktárt tartok még számtalan itt elő nem sorolt legdivatosabb női pipere-tárgyakból. 717(4—*)

A n. é. közönség szives párfogását kérem

Teljes tisztelettel **Betegh Péter.**

HIRDETÉSEK AZ „ELLENZEK"

számára jutányos áron felvétetnek.

---

667 (38—*)

Huzás már karácsonkor!

Kincsem Sorsjegy á 1 ft 11 sorjegy csak 10 ft

Főnyeremény készpénzben

50.000 ft

10.000 ft, 5000 ft 20% lev. || 4788 pénznyeremény.

A magyar lovar-egylet sorsjegy-irodája: Budapest, váczi-utcza 6. sz.

Nyomatott Magyary Mihály könyvnyomdájában Kolozsvártt, bel-kőzép utcza 33. sz.

BCU Cluj / Central University Library Cluj